

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	10
SHRNUTÍ	11
ÚVOD: FORMULACE PROBLÉMU	13
Implementace veřejných programů jako praktický problém.....	13
Implementace veřejných programů jako teoretický problém	14
1. IMPLEMENTACE A POLITICKÝ PROCES	18
Definice základních pojmů	
Politika jako systém a proces	18
<i>Funkčnost a legitimita politiky</i>	21
Politický proces a jeho fáze	23
<i>Klasický model politického cyklu a jeho kritika</i>	24
Pojetí implementace.....	27
2. RACIONALISMUS A INSTITUCIONALISMUS	30
Teoretická východiska analýzy veřejných programů	
Dvě výchozí teze o demokratické politice	35
Politika jako konstrukce a trvání institucí.....	38
Kulturní pravidla, role a identita jedince.....	40
Identita a zájmy jedince versus solidarita a soudržnost společenství.....	42
Univerzalizmus a partikularizmus teorie politického života.....	52
Institucionalizmus a politická změna	57
Teorie chaosu a politická změna	64
Závěry a výzkumné implikace	69

3. TVORBA ROZHODNUTÍ A IMPLEMENTACE	72
Racionalistické a institucionální pojetí	
Racionalistický model tvorby rozhodnutí	73
„Inkrementalistický“ model tvorby rozhodnutí	76
Lindblomovo pojetí racionality politického rozhodování	79
Kontextuálnost a parciálnost modelů tvorby rozhodnutí	83
<i>Hledání „třetí cesty“</i>	84
<i>Parcialita gnozeologického statutu modelů rozhodování</i>	86
4. TEORIE ORGANIZAČNÍCH SYSTÉMŮ	90
Analýza komplexity programových struktur	
Kritéria systémového myšlení	91
Bertalanffy a obecná teorie systému	95
Teorie komplexních systémů a chaos	98
Pojetí racionality chování komplexních politických systémů	104
5. „SHORA-DOLŮ“ A „ZDOLA-NAHORU“	107
Dva přístupy k analýze implementace	
Přístupy k analýze implementačního procesu	108
<i>Přístup shora-dolů</i>	108
<i>Kritika přístupu shora-dolů</i>	112
<i>Přístup zdola-nahoru</i>	113
Pokus o syntézu: analýza implementace jako kulturní změny	115
<i>Implementace jako management politického procesu</i>	118
<i>Implementace jako kulturní změna</i>	120
Jan-Erik Lane a třetí přístup k implementaci	125
Závěry a výzkumné implikace	130
6. IMPLEMENTAČNÍ A ORGANIZAČNÍ KULTURA	131
Návrh „třetího“ přístupu k analýze implementace	
Organizační kultura veřejných programů	133
Organizační kultura jako struktura a proces	134

Organizace veřejných programů a její aktéři	136
Kulturní modely implementace veřejných programů	138
<i>Implementace jako byrokratická správa</i>	139
<i>Implementace jako management programového systému.</i>	141
<i>Implementace jako profesionální intervence programu</i>	143
<i>Implementace jako organizační rozvoj programu</i>	147
<i>Implementace jako konflikt a vyjednávání programových aktérů</i>	151
Flexibilita organizace a volnost rozhodování jedince.....	155
Závěry a výzkumné hypotézy	157

7. ORGANIZACE IMPLEMENTAČNÍHO PROCESU 159

Analýza organizační soudržnosti

Implementační a organizační struktury	159
<i>Programová a organizační racionalita</i>	161
<i>Pojem formální organizace</i>	168
Kulturní regulace organizačního chování	170
Pojetí kulturní regulace chování v organizaci	172
Volnost rozhodování a autonomie jednání jednotlivce	177
Nekonzistentní pozice v organizaci veřejných programů	181
<i>Profesionál ve formální organizaci</i>	182
<i>Vrcholový manažer v organizaci</i>	184
<i>Manažer střední úrovně</i>	186
<i>„Street level bureaucracy“ a formální organizace</i>	187
<i>Orientace chování „street level bureaucracy“</i>	189
Závěry a výzkumné hypotézy	191

8. VÝZKUM ORGANIZAČNÍ KULTURY SOCIÁLNÍCH DÁVEK V ČESKÉ REPUBLICĚ 193

Výzkumný kontext, cíle a strategie

Sociální a politický kontext výzkumu	194
Pozitivistická výzkumná strategie	196
<i>Dimenze organizační kultury a jejich měření</i>	197
Interakcionistická výzkumná strategie	199

9. VOLNOST ROZHODOVÁNÍ PRACOVNÍKŮ NA ODBORECH SOCIÁLNÍCH VĚCÍ..... 201

Výsledky a závěry výzkumu

Organizační kultura městských úřadů jako celku.....	202
<i>Síla organizační kultury</i>	202
<i>Orientace kultury</i>	203
<i>Obsahová nekonzistence kultury</i>	209
<i>Variabilita představ a očekávání na magistrátu velkého města</i>	210
<i>Variabilita představ a očekávání na malých městských úřadech</i>	211
Organizační kultura odborů sociálních věcí	212
Závěry	213
<i>Typ organizace s rozvinutou neformální solidaritou</i>	215
<i>Typ zablokované organizace</i>	216

10. ORGANIZAČNÍ AUTONOMIE STREET LEVEL BYROKRATŮ V PROGRAMU SOCIÁLNÍCH DÁVEK 218

Výsledky a závěry výzkumu

Definice klienta.....	218
<i>Oprávněnost versus sociální potřeba klientů</i>	219
<i>Péče o dítě jako kritérium sociální potřeby</i>	219
<i>„Slušnost“ žadatele jako kritérium sociální potřeby</i>	220
<i>Stereotyp „zneužívání systému sociálních dávek“</i>	221
<i>Představa „žadatelské živnosti“</i>	221
<i>Stereotyp „nevyužívání sociálních dávek“</i>	222
Definice pracovní situace.....	223
<i>Míra identifikace se systémem sociálních dávek</i>	224
<i>Představa rozhodovací volnosti</i>	225
Sebepojetí pracovníka.....	228
<i>Sociální pracovník jako ochránce systému</i>	228
<i>Sociální pracovník jako filantrop</i>	228
<i>Sociální pracovník jako profesionál</i>	229
<i>Sociální pracovník jako „narázník“ mezi systémem a klientem</i>	229

Závěry.....	229
<i>Slabá organizační kultura</i>	229
<i>Nekonzistentnost organizační kultury street-level byrokratů</i>	230
<i>Organizační autonomie street-level byrokratů</i>	231
<i>Adaptace street-level byrokratů na konflikty</i>	232
11. JAK REFORMOVAT PROGRAM SOCIÁLNÍCH DÁVEK?	234
Diskuse k závěrům výzkumů	
Příčiny konfliktnosti organizace poskytování sociálních dávek	234
Profesionalizace poskytování sociálních dávek	236
Organizační rozvoj implementace sociálních dávek.....	237
Možnosti reformy systému sociálních dávek	238
APENDIX: PROTOKOL METODICKÉHO POSTUPU SBĚRU A ANALÝZY DAT	240
SUMMARY	260
LITERATURA	262
VĚCNÝ REJSTRÍK	269
JMENNÝ REJSTRÍK	270
MEDAILON AUTORA	271